

Förlängd koncession för befintlig luftledning AL12S2, 44 kV, mellan Stene och Tomterna i Ljusdal och Bollnäs kommuner, Gävleborgs län

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Ansökan om förlängd nätkoncession för linje

Projektorganisation

Ellevio AB
115 77 Stockholm

Telefonväxel: 08-606 00 00
Org.nr: 556037-7326

Projektledare och ansvarig tillståndsfrågor: Robin Andréasson

MKB
NEKTAB, Nordisk ElkraftTeknik AB
Flöjelbergsgatan 20 C
431 37 Mölndal
www.nektab.se

Uppdragsledare och handläggare: Sofia Feltbäck

2023-06-27

2021-102828-0012

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Samrådets genomförande	4
3	Yttranden och bemötanden	5
3.1	Länsstyrelsen och kommuner	5
3.2	Övriga myndigheter och statliga verk	6
3.3	Företag och föreningar	8
3.4	Fastighetsägare, rättighetshavare och närboende	8

2023-06-27

2021-102828-0012

1 Inledning

Syftet med föreliggande samrådsredogörelse är att sammanfatta samtliga yttranden från myndigheter, organisationer, företag, fastighetsägare och övriga berörda som inkommit under genomfört samråd. Ellevio bemöter de inkomna synpunkterna i denna samrådsredogörelse.

Samrådsredogörelsen utgör en bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen som i sin tur utgör en del av koncessionsansökan.

2 Samrådets genomförande

2021-06-15 skickades ett samrådsunderlag ut till myndigheter och särskilt berörda parter enligt sändlista i tabell 1 nedan. Fastighetsägare och närboende fick ett brev med kortare information om projektet och om var fullständigt underlag fanns att hämta. Svarstiden för yttranden sattes till 2021-07-16. Svar som inkommit senare har även de beaktats, detta i och med att Länsstyrelsen i Gävleborgs län begärt anstånd till 2021-09-16. Under samrådsperioden har fullständigt underlag funnits tillgänglig på Ellevios hemsida www.ellevio.se/samrad.

Avgränsningarna för vilka som informerats är satta efter Ellevios och dess konsult NEKTABs kunskaper och efterforskningar om vilka som bedriver aktiviteter i området och som kan tänkas bli påverkade av aktuellt projekt. Inkluderades gjorde också alla myndigheter som kan tänkas ha åsikter och information att bidra med.

Tabell 1. Samrådsparter i föreliggande samråd.

Myndigheter	Inkom med svar
Länsstyrelsen Gävleborg	Begärt anstånd till 2021-09-16
Bollnäs kommun	2021-07-12
Ljusdals kommun	-
Försvarsmakten	2021-06-23
Trafikverket	2021-07-05
Strålsäkerhetsmyndigheten	2021-07-16
Elsäkerhetsverket	2021-07-09
Sveriges Geologiska Undersökningar (SGU)	2021-07-30
Statens Geotekniska Institut (SGI)	2021-09-08
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	2021-07-27
Svenska Kraftnät	2021-08-31
Skogsstyrelsen	2021-07-02

Riksantikvarieämbetet	-
Naturvårdsverket	-
Företag och föreningar	
Skanova	2021-07-20
Bollnäs Energi	-
Ljusdals Energi	2021-07-17
Post och telestyrelsen	-
Naturskyddsföreningen	-
Friluftsförbundet	-
Riksförbundet Enskilda vägar	-
Gävleborgs läns Ornitologiska Förening (GLOF)	2021-06-15
Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)	-
Svenska Turistföreningen	-
Sveriges hembygdsförbund	-
Jägareförbundet Gävleborgs län	-
Övriga	
Fastighetsägare, rättighetshavare och närboende	Varierande datum

3 Yttranden och bemötanden

3.1 Länsstyrelsen och kommuner

Länsstyrelsen i Gävleborgs län sammanvägda bedömning är att arbetsförslaget inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan utifrån 10–13 §§ miljöbedömningsförordningen. I den sammanvägda bedömningen har hänsyn tagits till att sökande redan har elkoncession i aktuellt område. Projektet innefattar endast en förlängning av nätkoncession på redan påverkad mark. Bedömningen har gjorts utifrån kraftledningarnas utformning och omfattning samt påverkan på den fysiska miljön.

Vidare ska miljökonsekvensbeskrivningen även redovisa vilka underhålls- och skötselåtgärder som blir aktuella och hur dessa kan komma att påverka miljön i allmänhet och utpekade natur- och kulturvärden i synnerhet. De skadeförebyggande åtgärderna bör redovisas på ett tydligt sätt

i form av konkreta åtgärder, inte bara som möjliga metoder. Av MKB:n ska framgå om ledningen står i överensstämmelse med kommuns översiktsplan, eventuella fördjupade översiktsplaner och berörda detaljplaner.

Artskyddet bör belysas i MKB:n och resonemang föras kring huruvida det förekommer skyddade arter i aktuellt område samt hur de eventuellt påverkas av planerad verksamhet. Verksamhetsutövaren bör även diskutera kring hur hänsyn kommer att tas till eventuella förekommande arter samt ifall en dispensansökan eller 12:6-samråd kan bli aktuellt.

Vad det gäller kreosotstolpar så anser länsstyrelsen att dessa inte ska användas i värdefulla våtmarker, det är alltså inte acceptabelt att placera kreosotstolpar varken i våtmark eller annan värdefull natur. När det gäller träkonstruktioner i skyddad natur så är länsstyrelsen skeptiska även mot tryckimpregnerade träkonstruktioner.

Utöver ovanstående så upplyser Länsstyrelsen även om allmänna punkter om vad en MKB ska innehålla och vilka övriga bestämmelser som ska beaktas.

Ellevios bemötande

Gällande vilka underhållsåtgärder och skyddsåtgärder som kommer att utföras på vilken plats kan detta först avgöras när tiden för underhåll närmar sig. Mer om detta kan läsas i avsnitt "6.2.2 Skadeförebyggande åtgärder" i MKB:n.

Ellevio har ingen intern restriktion mot användning av impregnerade trästolpar i våtmarker eller intill vattendrag och sjöar. Detta i och med att spridningen enligt utförda studier är så pass begränsad även i blötare områden. Inför stolpbyte ses dock stolpplaceringarna över och justeras om placeringen kan förbättras. Generellt undviks, om möjligt, blöta områden i våtmarker och översvänningsmarker intill sjöar och vattendrag.

Övriga punkter och bestämmelser som Länsstyrelsen belyser kommer att beaktas.

Bollnäs kommun har inget att erinra mot förlängd koncession för befintlig ledning, AL12S2. Den befintliga ledningen strider ej mot inom kommunen beslutade detaljplaner, områdesbestämmelser eller gällande översiktsplan.

Bollnäs kommun delar uppfattningen om att det bästa alternativet är att befintlig luftledning mellan Tomterna och Stene kvarstår i sin helhet. Detta minimerar påverkan på omgivande miljö samtidigt som det är det mest effektiva alternativet ur ett hållbarhetsperspektiv.

3.2 Övriga myndigheter och statliga verk

Svenska Kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende och har ingenting att erinra.

Elsäkerhetsverket väljer att inte yttra sig i samrådsskedet utan väljer att vänta till remissomgången från Energimarknadsinspektionen.

Trafikverket har tagit del av handlingarna i rubricerat ärenden och har inte något att erinra. Trafikverket vill dock tillägga att det vid eventuella justeringar av ledningens sträckning/stolplacering är viktigt att Trafikverket kontaktas.

Ellevios bemötande

Ellevio kommer att kontakta Trafikverket vid eventuella justeringar av ledningens sträckning/stolplacering.

Försvarsmakten har inget att erinra i rubricerat ärende.

Skogsstyrelsen har tagit del av ovanstående ärende och har inga synpunkter att förmedla.

SGU hänvisar till SGU:s allmänna riktlinjer och bifogar en generell handledning till hur relevant information kan sökas ut från deras hemsidan.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för informationen och kommer att ha den i beaktande under arbetet med den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

Strålsäkerhetsmyndigheten uppger att de har tagit del av ovan rubricerade remiss och önskar lämna följande synpunkter och information.

SSM ser positivt på de åtgärder som vidtas av Ellevio för att säkerställa låg exponering hos allmänheten av elektromagnetiska fält.

Det är sedan miljöbalken som ska beaktas när det görs en bedömning huruvida olika alternativ och eventuella behov av exponeringsbegränsande åtgärder bör vidtas. Skälet till att miljöbalken blir tillämplig är för att det rör sig om icke-joniserande strålning som enligt balken benämns som miljöfarlig verksamhet och som inte är tillståndspliktig enligt strålskyddslagen. SSM delger vidare generell information om elektromagnetiska strålmiljön.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för informationen och kommer att ha den i beaktande under arbetet med den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

SGI har gått igenom aktuellt samrådsunderlag. Genomgången har avsett dels förorenad mark (miljögeoteknik) dels geotekniska säkerhetsfrågor avseende ras, skred och erosion. SGI har inget att tillägga avseende samrådet om nätkoncession.

I ett längre tidsperspektiv kan det vara idé att se över om det finns anledning att justera rutiner för inspektion, underhåll, röjning och avvattning m.m. även i befintliga ledningsgator avseende skyfall, nederbörd, flöden i diken/körspår etc. ur ett klimatförändringsperspektiv. Det kan också avse stolpar eller andra anläggningar nära större vattendrag eller i områden som kan översvämmas. Kraftig nederbörd, höga grundvattennivåer och stor ytavrinning kan vara ett problem ur erosions- och stabilitetssynpunkt i branta sluttningar med morän eller friktionsjord. Särskilt i samband med avverkning, trafik med arbetsfordon, anläggningsarbeten, djupa spårbildningar eller annan borttagande av vegetation. För en översikt av branta slänter finns en kartvisningstjänst med tillhörande vägledning på SIG:s hemsida. Under rubriken Ras och skred

finns en översiktlig tjänst från Skogsstyrelsen, i samarbete med SGI, som avser områden där skogsbruk och exploatering kan medföra risker. Det finns även en serie publikationer som Skogsstyrelsen, med SGI:s deltagande, har tagit fram avseende risker vid skogsbruk och exploatering i raviner och slänter.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för informationen och kommer att ha den i beaktande under framtida arbeten.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har inget att invända emot i detta ärende.

3.3 Företag och föreningar

Skanova/Telia Elskyddsärenden har inga speciella synpunkter på samrådet men hänvisar till Ledningskollens webbsida samt Telestörningsnämndens meddelande nr 21 för kontroll av telekablars lägen och kabelanvisning samt avståndsbestämmelser.

Telia önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Denna ståndpunkt skall noteras i planhandlingarna.

Tvingas Telia vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda fiber- och kopparkablar eller anläggning för att möjliggöra exploatering förutsätter Telia att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för informationen och kommer att ha den i beaktande under det fortsatta arbetet.

Ljusdals Energi har inga synpunkter i ärendet.

Gävleborgs ornitologiska förening har inga synpunkter i ärendet.

3.4 Fastighetsägare, rättighetshavare och närboende

Fastighetsägare till [REDACTED] har tagit del av det aktuella samrådsunderlaget och noterar inledningsvis att Ellevio år 2016 fick tillfällig förlängning av nätkoncession för linje (tillstånd för ledning) för ett antal luftledningar, 44 kV, i Gävleborgs län. Den tillfälliga förlängningen meddelades med en giltighetstid om fem år och Ellevio behöver nu ansöka om förlängd nätkoncession för linjen då befintlig koncession löper ut under året. Vi noterar att det framförda primära skälet till en förlängd koncession (i stället för att gå vidare med någon alternativ lösning) är kostnadsskäl.

Vi noterar särskilt att den aktuella ledningen är en reservledning till samhällena Tomterna och Stene. Ledningen säkerställer dessa samhällens elförsörjning vid eventuella driftstörningar på ordinarie ledning.

Fastighetsägarna ställer sig sammantaget mycket negativa till en ytterligare förlängning av den aktuella nätkoncessionen.

Bakgrund till Fastighetsägarnas ståndpunkt: Inom EU har det under en längre tid pågått ett arbete om energieffektivisering, bl.a. genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet ("Direktivet"). Syftet med Direktivet är bland annat att begränsa klimatpåverkan och nå de energibesparingsmål som finns, bland annat avseende borttagande av luftledningar.

Det får anses ostridigt att klimatförändringarna i framtiden kommer att öka påfrestningarna ytterligare på luftledningar generellt. Vi har bland annat sett hur stormarna Gudrun och Per orsakat stora skador på ledningsnäten. Markägarna får även tåla stora intrång på sina fastigheter för de stora markområden som nu disponeras till ledningsgator, områden som i stället skulle kunna användas för bland annat skogsproduktion. Den aktuella luftledningen går genom ett flertal skyddsområden och naturmiljöer och det bör särskilt noteras att havsörn har observerats i området (vi har själva observerat havsörn i närtid). Ellevio har nöjt sig med att söka samråd med lokala ornitologiska föreningar men när kontakt inte har kunnat fås har man valt att inte gå vidare. Ellevio drar även slutsatsen att det inte finns några stadigvarande, häckande arter då inga sådana har "rapporterats in". Fastighetsägarna ifrågasätter fullständigheten i dessa slutsatser då det klart finns frågor som inte är tillräckligt utredda. Ljusnan får dessutom anses vara ett väldigt fågelrikt vatten och ledningen går som bekant under vissa sträckor längs Ljusnans strand så även om luftledningen inte korsar någon fågelrik sjö så måste luftledningens dragning ha samma effekter i dess nuvarande ledning.

Den nu aktuella koncessionen löper således om en begränsad sträcka om 15 kilometer och utgör endast en reservledning. Ett alternativ som nämns i samrådsunderlaget är ett "nollalternativ", vilket skulle innebära att aktuell luftledning inte får förlängt tillstånd och måste tas ur drift och med det även raseras, vilken uppenbarligen skulle innebära att de konsekvenser som nuvarande ledning medför på miljön upphör. Det framgår vidare att nollalternativet skulle innebära att en ny ledning behöver byggas, med nytt markintrång, ny miljöpåverkan och ökade samhällsekonomiska kostnader som följd. Fastighetsägarna ställer sig frågande till denna slutsats då den aktuella luftledningen just är en reservledning och långt ifrån alla luftburna ledningar i Sverige har alternativa reservledningar.

Utöver de ovan mer generella aspekterna avseende luftledningar finns det ett antal mer specifika faktorer som Fastighetsägarna vill lyfta fram.

Gällande boendemiljö och elsäkerhet: Fastigheten [REDACTED] användes under många år som permanentbostad och avses även framgent att användas som permanentbostad igen inom en inte alltför inte avlägsen framtid. Luftledningen är uppskattningsvis ca 7 meter från huvudbyggnaden på fastigheten. Därutöver finns på fastigheten ett gästhus endast 2,7 meter från ledningen. Detta gästhus används med jämna mellanrum. Det ifrågasätts om denna byggnad har tillkommit efter ledningen. Dessutom finns ett förråd och en bastu på fastigheten, båda byggnaderna mindre än fem meter från ledningen. Även på fastigheten [REDACTED] finns byggnader mindre än fem meter från ledningen. Avståndet mellan en byggnad och en ledning måste vara just minst fem meter och skälen för det är förstås att det finns risk för att någon person, byggnaden, eller ledningen skadas. På både [REDACTED] vistas barn. Barnen fiskar ofta och vid flertalet tillfällen har det varit nära att barnens fiskespön fått kontakt med ledningen.

Människor har tidigare omkommit vid kontakt mellan kraftledningar och fiskespön och den finns en stor risk för personskador. Internationellt finns det ett stort antal undersökningar som visar att det finns ett samband mellan kraftledningar och cancer hos barn.

Det finns alltså uppenbara risker för både personskador och skador på byggnader (byggnader som funnits på fastigheterna under många år).

Angående landskapsbild: Såvitt avser landskapsbild uppges i samrådsunderlaget att inga uppenbara konflikter har identifierats. Fastighetsägarna delar inte denna slutsats. Det framkommer bland annat att ledningen har funnits på platsen sedan lång tid tillbaka och att allmänheten torde vara van vid dess inslag i landskapsbilden. Detta menar Fastighetsägarna är direkt felaktigt. Fastighetsägarna har under många år varit kraftigt negativa till luftledningen och det har i olika sammanhang, bland annat vid kontakter med representanter från Ellevio, uppgetts att det är stor sannolikhet att ledningen ska grävas ner eller i annat fall tas ur bruk. När fastighetsägarna till [REDACTED] förvärvade fastigheten 2013 uppgav även fastighetsmäklaren att det planerades en borttagning av luftledningen. Fastigheten [REDACTED] har varit föremål för en överlåtelse inom familjen och sammantaget är Fastighetsägarna på intet sätt vana vid inslaget i landskapsbilden. De aktuella fastigheternas värde påverkas också kraftigt negativt av luftledningens inslag i landskapsbilden. Det ska även noteras att ingen av Fastighetsägarna deltog i det samråd som genomfördes under 2013.

Fastighetsägarnas bedömning är att det finns uppenbara intressekonflikter i förhållande till luftledningen, primärt när det gäller boendemiljö och elsäkerhet, särskilt risken för personskador och elsäkerhetsbrister men även övriga anförda skäl. Enligt Fastighetsägarna måste dessa intressen rimligen väga tyngre än de kostnadsskäl som anføres som primär anledning till att den aktuella reservledningen alltså är i bruk.

Fastighetsägarna förordar i första hand ett nollalternativ utan att en ny ledning byggs, alternativt att en ny ledning antingen görs i form av en markkabel eller dras upp till Norvägen och dras längs Norvägen och kopplas på där den nuvarande ledningen korsar Norvägen i nära anslutning till Nors ångsåg. Fastighetsägarna menar att detta måste rymmas inom den rimlighetsbedömning som ska göras enligt 2 kap 7§ miljöbalken.

Det kan även övervägas att någon eller båda av Fastighetsägarna skulle kunna bekosta grävarbeten för de aktuella fastigheterna i den mån en markkabel aktualiserades som ett alternativ till den nuvarande luftledningen.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttranden.

Som nätägare behöver Ellevio ta ansvar för att ellagens funktionskrav följs varför ett nollalternativ inte är aktuellt.

Gällande skador på luftledningsnätet orsakade av vindar berör detta främst lokalnät. Regionnätets ledningar, som aktuell ledning, byggs med träsäkra skogsgator. Se vidare avsnitt 3.3 i MKB:n.

Avseende boendemiljö så görs en elsäkerhetsutredning som kommer att mynna ut i förslag för att upprätthålla elsäkerheten på aktuella fastigheter.

Gällande landskapsbilden så har Ellevio respekt för att åsikterna skiljer sig åt vad gäller intrycket av en luftledning. Aktuell luftledning utgörs dock av lägre trästolpar och är på det stora hela inte dominerande i landskapet även om den på enskilda ställen framträder mer än på andra. Ellevio bedömer det som orimligt att begära att en luftledning ska vara helt osynlig.

Ellevio vill påpeka att inga slutsatser om vilka fågelarter som finns eller inte finns har dragits. Med det underlag som inför samrådet har funnits tillgängligt har endast risken för kollisioner bedömts som väldigt liten. Ellevio har heller inte nöjt sig i frågan när ingen kontakt har kunnat upprättas med den ornitologiska föreningen innan samrådet. Föreningen har självklart även varit inbjuden till det officiella samrådet så som Länsstyrelsen, Naturvårdsverket, Naturskyddsföreningen, Friluftsförbundet, Jägarförbundet och övriga som kan tänkas att ha upplysningar om naturmiljön i området. Ett samrådsunderlag är aldrig en färdig miljöbedömning utan endast en sammanställning av det nuvarande kunskapsläget med preliminära bedömningar. Samrådets syfte är just att samla in information och upplysningar som inte kommit Ellevio tillkänna tidigare för att därefter sammanställa och göra slutgiltiga bedömningar i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen som sedan ligger till grund för Energimarknadsinspektionens beslut. Vad gäller påverkan på fågel så hänvisas till avsnitt 6.2 i MKB:n.

Fastighetsägare till [REDACTED] uppger att synpunkterna är samma som inför förra koncessionsansökan (2012).

Om vi förstått underlaget rätt är ledningarna numera reservledning och normal strömförsörjning sker via andra ledningar. Samhällets behov och beroende av el ökar, inte minst med anledning av transportsektorns ökade elektrifiering vilket medför att behovet av reservledningar kvarstår eller t.o.m. ökar, vilket vi har förståelse för.

Vi yrkar därmed som tidigare på att det i beviljandet av koncession införs följande villkor:

- Ledningar som går över tomtmark eller i andra fall går närmare hus än 50 meter bör omläggas till jordkabel.
- Vid ökade spänningsnivåer, strömstyrkor eller ledningsgatebredd skall ledningar, som går över tomtmark eller i andra fall går närmare hus än 50 meter, omläggas till jordkabel.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för synpunkterna och hänvisar till avsnitt "3.3 Studerade alternativ" i MKB:n som motivering till varför markkabel inte är ett förordat alternativ.

Kompletterande samråd om förlängd koncession för delar av 44 kV luftledning mellan Stene och Tomterna i Ljusdal och Bollnäs kommuner

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Ansökan om förlängd nätkoncession för linje

2023-06-27

2021-102828-0012

Projektorganisation

Ellevio AB
115 77 Stockholm

Telefonväxel: 08-606 00 00
Org.nr: 556037-7326

Projektledare: Robin Andréasson
Samordnare tillståndsfrågor: Karolina Holmström

MKB

NEKTAB, Nordisk ElkraftTeknik AB
Flöjelbergsgatan 20 C
431 37 Mölndal
www.nektab.se

Uppdragsledare och handläggare: Sofia Feltbäck

2023-06-27

2021-102828-0012

Samrådsredogörelse

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Samrådets genomförande	4
3	Yttranden och bemötanden	5
3.1	Länsstyrelsen och kommuner	5
3.2	Övriga myndigheter och statliga verk	9
3.3	Fastighetsägare	10

2023-06-27

2021-102828-0012

Samrådsredogörelse

1 Inledning

Syftet med föreliggande samrådsredogörelse är att sammanfatta samtliga yttranden från särskilt berörda som inkommit under det kompletterande samrådet. Ellevio bemöter de inkomna synpunkterna i denna samrådsredogörelse.

Samrådsredogörelsen utgör en bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen som i sin tur utgör en del av koncessionsansökan.

2 Samrådets genomförande

Ellevio planerar att ansöka om förlängt tillstånd, nätkoncession för linje, för en befintlig luftledning (AL12S2), 44 kV, mellan Stene och Tomterna i Ljusdals och Bollnäs kommuner. Ledningen är totalt cirka 15 km lång. Inför koncessionsansökan har Ellevio 2021, genom sin konsult NEKTAB, genomfört ett undersökningssamråd enligt 6 kap. 24 § miljöbalken för att samråda om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning. Länsstyrelsen beslutade 2021-09-17 i sitt yttrande att projektet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, diarienummer 4855–2021.

Ellevio har under våren 2023 också genomfört ett kompletterande samråd med särskilt berörda efter det att en utredning om elsäkerheten visade att ledningen behöver flyttas i sidled utmed två delsträckor, Änga och Nor. I april 2023 skickades ett kompletterande samrådsunderlag ut till myndigheter och särskilt berörda. Berörda fastighetsägare fick ett samrådsbrev med kortare information om projektet och om vart fullständigt underlag fanns att hämta. Svarstiden för yttranden sattes till 2023-05-04.

Yttranden har inkommit från följande:

Tabell 1. Inkomna yttranden i föreliggande samråd.

Myndigheter	Inkom med svar
Länsstyrelsen Gävleborg	2023-05-03
Bollnäs kommun	2023-04-27
Ljusdals kommun	-
Elsäkerhetsverket	2023-05-03
Trafikverket	2023-05-02
Statens Geotekniska Institut (SGI)	2023-05-02
Statens Geologiska Undersökning (SGU)	-
Försvarsmakten	Avstår från att yttra sig
Riksantikvarieämbetet	-

2023-06-27

2021-102828-0012

Samrådsredogörelse

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)	-
Företag/Föreningar	
Gävleborgs Ornitologiska Förening	Avstår från att yttra sig
Ljusdal energi	Avstår från att yttra sig
Skanova	-
Fastighetsägare	
██████████	2023-04-23
██████████	2023-05-06
██████████	-

2023-06-27

2021-102828-0012

3 Yttranden och bemötanden

3.1 Länsstyrelsen och kommuner

3.1.1 Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Länsstyrelsen beslutar att rubricerat projekt inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I den sammanvägda bedömningen har hänsyn tagits till att sökande redan har elkoncession i aktuellt område. Projektet innefattar en förlängning av nätkoncession på i huvudsak redan påverkad mark och med justeringar inom mindre delar. Bedömningen har gjort utifrån kraftledningarnas utformning och omfattning samt påverkan på den fysiska miljön.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla den upprättade samrådsredogörelsen samt den information som behövs för att det ska vara möjligt att bedöma verksamhetens eller åtgärdens väsentliga miljöeffekter. Kommande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska innehålla vad som anges i 6 kap 35–36 §§ miljöbalken i den utsträckning som behövs med hänsyn till åtgärdernas art och omfattning. MKB:n ska innehålla en beskrivning av nuvarande förhållanden, hur projektet kommer att genomföras och dess effekter på miljön och även fastslå åtgärder för att mildra eller eliminera de negativa konsekvenserna av projektet. MKB:n ska vara tydlig med konkreta åtgärdsförslag. Vidare ska miljökonsekvensbeskrivningen redovisa vilka underhålls- och skötselåtgärder som blir aktuella och hur dessa kan komma att påverka miljön i allmänhet och utpekade natur- och kulturvärden i synnerhet. De skadeförebyggande åtgärderna bör redovisas på ett tydligt sätt i form av konkreta åtgärder, inte bara som möjliga metoder.

Allmänt

Vid meddelande om nätkoncession för linje gäller bestämmelserna i 2 kap. ellagen (1997:857). En nätkoncession för linje får inte strida mot detaljplan eller områdesbestämmelser. Vid prövningen ska miljöbalkens allmänna hänsynsregler, bestämmelser om hushållning med mark

Samrådsredogörelse

och vatten och bestämmelser om miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitetsförvaltning enligt 2–5 kap miljöbalken tillämpas.

Verksamheter och åtgärder som prövas enligt annan lag kan behöva anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om samrådsförfarandet inte kan ske inom ramen för den andra lagens bestämmelser. Sökande bör bestämma redan i tidigt skede om man avser att uppfylla kraven i 12 kap. 6 § miljöbalken i koncessionsansökan och MKB eller om man avser anmäla det separat till Länsstyrelsen inför byggstart av ledningen.

Planförhållanden

Av upprättad MKB ska det framgå om ledningarna står i överensstämmelse med kommunens översiktsplan, eventuella fördjupade/tematiska översiktsplaner och berörda detaljplaner.

Riksintressen

Berörda riksintressen ska beaktas i det fortsatta arbetet:

- Friluftsliv och naturvård (Nedre Mellanljusnan) enl. 3 kap. 6 § MB
- Rörligt friluftsliv (Ljusnan mellan Färlia och Bergvik) enl. 4 kap. 1–2 §§ MB

Natur

Länsstyrelsen ser utifrån naturmiljön inga hinder med nya delsträckor i fråga om BMP som kan leda till en annan bedömning av planen i dagsläget. Följande synpunkter och för länsstyrelsen kända naturvärden finns dock att beakta i kommande underlag.

Naturmiljö

- Södra Järvsöbygden ingår i länsstyrelsens naturvårdsprogram (se rapport: Rapport_1997_12_Naturvårdsprogrammet_Ljusdal.pdf (lansstyrelsen.se))
- Markavvattningsföretag (Ufås, Nor m fl tf 1917)
- Rödlistade arter (utöver i samrådsunderlaget nämnda påträffade arter finns även tidigare fynd av garnalv och ullticka - samtliga nära hotade i rödlistan från år 2020)

Artskydd

I tidigare beslut om BMP gjordes en hänvisning till 4 § artskyddsförordningen (2007:845). Förbudet i artskyddsförordningen har sedan hösten 2022 delats upp med förbud som gäller fåglar i 4 § AF. I 4 a § finns motsvarande bestämmelser som tidigare för vissa andra djurarter. I övrigt gäller samma skrivelse som tidigare yttrats om natur även för de nya delsträckorna. Följande för länsstyrelsen kända fynd av fridlysta arter finns att ta hänsyn till i anslutning till aktuell ledningsgata.

- Orkidéer (fläcknycklar, knärot)
- Fåglar (tornfalk)

2023-06-27

2021-102828-0012

Samrådsredogörelse

Invasiva arter

Invasiva främmande arter såsom jätteloka och jättebalsamin kan växa inom området för kommande markarbeten. Verksamhetsutövaren kommer därför att ha ett stort ansvar för att minimera spridning av invasiva arter. En inventering av invasiva arter bör därför utföras innan exploatering. Jordmassor från områden med invasiva arter kan endast användas på plats. Måste sådana massor flyttas så ska de omhändertas på korrekt sätt. Ska invasiva växter röjas måste man se till att växtmaterialet bränns och inte komposteras.

Kultur

Ledningsgatans förändring innebär att stolpar kommer att nyanläggas längs och att äldre stolpar rivs i de delar av ledningsgatan som överges.

Ledningsgatan mellan Stene och Tomtarna är rik på fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar. Delar av området är bara delvis inventerad varför många fornlämningar inte är registrerade i kulturmiljöregistret. Moderna digitala arbetsverktyg som terrängskuggning innebär att Länsstyrelsen idag kan göra översiktliga bedömningar om aktuella ytor uppvisar objekt som kan utgöra fornlämningar. Metoden har här kombinerats med genomgång av Kulturmiljöregistret och Historiska kartor.

I detta ärende visar genomgång av terrängskuggning att det finns objekt som med stor sannolikheten utgör oregistrerade fornlämningar i anslutning till det område som i handlingarna anges som Änge 1:14.

På de ytor som på denna plats berörs av de planerade justeringarna visar terrängskuggning på objekt som kan utgöra lämningar efter bebyggelse. I anslutning till en av platserna där den äldre ledningsdragning ska rivas finns en registrerad blästbrukslämning som saknar avgränsning (RAÄ Järvsö 278:1 / L1951:9944). Där behövs kompletterande utredningar för Länsstyrelsen att ange fornlämningens avgränsningar gentemot det planera arbetsområdet.

Länsstyrelsen bedömning är att justeringarna och läget för de nya stolparna ligger inom ytor där det finns tydliga indikationer på oregistrerade fornlämningar. Länsstyrelsen förutsätter att utföraren begär hos Länsstyrelsen att genomföra en arkeologisk utredning för de aktuella ytorna. Syftet är att dokumentera oregistrerade lämningar vilket kommer att öka myndigheten och utförarens kunskap om ytorna samt ge möjlighet att undvika och värna de fornlämningar som berörs.

Vattenverksamhet

Den föreslagna anläggningen anses inte medföra betydande miljöpåverkan om effektiva riskbegränsande åtgärder används. I den kommande processen ser Länsstyrelsen fram emot att ta del av vilka skyddsåtgärder som ska utföras och hur de säkerställs så att fastställda MKN i vatten och luft och att berörda miljömål nås.

Innan arbete i vattendrag ska genomföras så måste flodpärlmusslor inventeras på lokalen. Om musslor påträffas ska de flyttas uppströms arbetets plats. Det är då också nödvändigt att

2023-06-27

2021-102828-0012

Samrådsredogörelse

minimera grumlighet som kan uppstå vid grävningsarbetet. Påträffas flodpärlmusslor vid lokalen så ska länsstyrelsen informeras.

I kommande handlingar ska en bedömning om genomförandet riskerar att påverka berörda grundvattenförekomster negativt. Bland annat kan SGU:s underlag om jordarterna och jorddjupet i området i förhållandet till det förväntade djupet grundläggning, samt SGU:s underlag om grundvattnets sårbarhet för förorening användas vid bedömningen.

Elektromagnetiska fält

Ellevio för ett resonemang om påverkan mot boende och lyfter där fram elektromagnetiska fält. Länsstyrelsen har inga ytterligare synpunkter i detta skede.

Övrigt

Studerade alternativ

Föreslagna justeringar har tagits fram dels utifrån att de ska innebära minsta möjliga negativa påverkan på pågående markanvändning. Vid den södra justeringen förslås ledningen passera genom två stycken bostadsfastigheter. Det innebär ett intrång i hur fastigheterna kan användas och bebyggas i framtiden. Länsstyrelsen frågar sig om alternativ att dra ledningen helt utanför dessa fastigheter har utretts i syfte att helt undvika intrånget.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för informationen och kommer under arbetet med MKB:n att beakta berörda planförhållanden samt natur- och kulturmiljöintressen. Genom val av stolpplacering kan stolpar och stag i vattenområden och andra känsliga områden undvikas. Inga nya tillfartsvägar kommer att byggas och Ellevio anser därmed att kraven på samråd är uppfyllda i och med de båda genomförda samråden. Inget ytterligare samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken kommer att genomföras såvida inga nya uppgifter tillkommer som skulle föranleda en annan bedömning.

Friluftslivet påverkas inte av befintlig luftledning eller planerade åtgärder, eventuell störning på friluftsliv är enbart av temporär och snabbt övergående karaktär och då i huvudsak kopplat till när anläggning eller framtida underhåll sker. Påverkan bedöms som obetydlig och kommer inte att lyftas mer i MKBn.

Länsstyrelsen påpekar att tidsperiod för utsök i artdatabanken saknas. I samrådet uppges att uppgifter sökts ut för den senaste 10-årsperioden, tidsperioden för utsökningen kommer att läggas in i MKBn. Angående övriga synpunkter gällande arter så hänvisas till avsnitt 6.2 i MKBn.

Ellevio anser inte att det är rimligt att behöva göra en arkeologisk utredning för aktuella områden då området redan är påverkat av bebyggelse, infrastruktur, befintlig ledningsgata, annan mänsklig aktivitet samt att behovet av avverkning är lågt. Om det vid det framtida underhållet eller anläggningsarbetet vid planerade justeringar skulle påträffas lämningar som kan antas vara fornlämningar skall den del av arbetet som berör lämningen omedelbart avbrytas och fyndet anmälas till länsstyrelsen enligt kulturmiljölagen 2 kap. 10 §.

Flodpärlmussla kommer inte att påverkas av planerade åtgärder då inga arbeten kommer att utföras i eller i närhet till vattendrag. Arbeten i samband med eventuella underhållsåtgärder

2023-06-27

2021-102828-0012

Samrådsredogörelse

kommer att utföras med försiktighet i närheten av vattendrag. Skadeförebyggande åtgärder redogörs för i samrådsunderlaget samt i avsnitt 6.2.2 i MKB:n.

Befintlig ledningsträckning berör en grundvattenförekomst, i höjd med Nor, inga anläggningsarbeten kommer att utföras här. Befintliga stolpar är impregnerade med kreosot. PAH (polycyclic aromatic hydrocarbons), där kreosot ingår, binds starkt till organiskt material och i fältstudier av utlakning av kreosot visas att spridningen är mycket begränsad. Enligt rapporter från Statens Geologiska Institut¹, Svenska kraftnät² och Kemikalieinspektionen³ finns inga studier som tyder på att PAH når mer än en halvmeter ut från och ned under träet och en grundvattenförekomst bedöms därmed inte påverkas. Påverkan på grundvatten kommer därmed inte att utredas vidare i MKB:n.

Angående Länsstyrelsens fråga om Ellevio har utrett alternativ vid den södra justeringen, så att ledningen dras utanför fastigheterna i syfte att helt undvika intrånget. Den föreslagna flytten av ledningen ca 70 m österut har tagits fram i syfte med att göra så lite intrång i berörd skogsfastighet som möjligt då detta varit ett önskemål från fastighetsägarens sida. Justeringen har lagts så att en skogsridå ska kunna lämnas mellan bostäderna och ledningen, samtidigt som intrång i tomt- och åkermarken har undvikits. Inget annat alternativ har därmed utretts.

3.2 Övriga myndigheter och statliga verk

Trafikverket har granskat remisshandlingarna och skriver följande: Nyanläggningar av luftledning tillåts inte nära vägen av trafiksäkerhetsskäl utan avståndet till närmaste vägbanas ytterkant och närmaste stolpe ska vara åtminstone stolpens höjd. Det är viktigt att nedfallande ledningar inte utgör en risk för dem som färdas på vägen.

Trafikverket anser att antalet korsningar med vägen ska begränsas och att korsande ledningar ska placeras vinkelrät mot vägens längdriktning. Enligt 44 § väglagen får det inte dras ledningar inom ett vägområde utan Trafikverkets tillstånd. Ansökan kan göras på www.trafikverket.se. Mer information finns i publikation 2017:227, Ledningsarbeten inom det statliga vägområdet som finns på Trafikverkets hemsida.

När det gäller upprättande av anläggningar intill väg såsom transformatorstationer rekommenderas det byggnadsfria avståndet som generellt är 12 meter. Trafikverket hävdar vägområdet och säkerhetsavståndet. Vägområdet är den mark som tas i anspråk för väganordningar och anges generellt som väg till krönet på bakslänten av diket samt ytterligare en kantrensa om 0,5 meter vid åkermark respektive 2 meter vid skog. Säkerhetsavståndet är det område utanför körbanan som ska vara fritt från fysiska hinder i form av fasta och oeftergivliga föremål.

¹ SGI, 2007. Kreosotimpregnerade sliprars inverkan på skridning av kreosot i mark – litteraturstudie

² Svenska kraftnät, 2013. Om kreosot, kraftledning och vår miljö

³ Kemi, 2016. Fakta- Information om impregnerat virke

Samrådsredogörelse

Säkerhetsavståndet bestäms av vägens utformning och tillåten hastighet, exempelvis ska säkerhetsavståndet vara 9 meter från vägkant då hastigheten är 90km/h och 7 meter från vägkant då hastigheten är 70km/h. Kontakt skall även tas med berörda vägföreningar om enskilda vägar berörs. Om en ledning ska korsas järnvägen och/eller passera Trafikverkets mark, över eller under, krävs att ett avtal tecknas med Trafikverket. Ansökningsblankett och mer information finns på www.trafikverket.se.

Luftfartsverket (LFV) ska kontaktas för lokaliseringsprövning för kraftledningsstolpar högre än 20 meter. Uppförande av byggnader eller andra föremål högre än 20 meter kan komma att påverka luftfarten varför en lokaliseringsbedömning ska göras av LFV.

Bedömning

Trafikverket utgår från att kraftledningar placeras med tillräckligt avstånd från väg respektive järnväg. Det är viktigt att nedfallande ledningar inte utgör en risk för dem som färdas på väg eller järnväg. Trafikverket föredrar att antalet korsningar med väg respektive järnväg begränsas. Trafikverket förutsätter att ovanstående riktlinjer följs.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för informationen och kommer att ha den i beaktande under arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. Inga åtgärder planeras att utföras i närhet till Trafikverkets vägar. Skulle vägar beröras av eventuella framtida underhållsåtgärder kommer kontakt att tas med Trafikverket.

Samtliga stolpar kommer att understiga 20 m höjd.

Statens Geotekniska Institut lämnade synpunkter i det tidigare samråd den 2021-09-08, Dnr. 5.3.2-2106-0502. SGI har inget att tillägga.

Elsäkerhetsverket skriver att de har tagit del av föreliggande samrådsunderlag och att de inte har några synpunkter i detta skede av tillståndsprocessen.

3.3 Fastighetsägare

Ägare av fastigheten [REDACTED] hänvisar i mångt och mycket till det tidigare svar som lämnades den 13 juli 2021. Med detta sagt så är det helt korrekt att vi har haft en bra och konstruktiv dialog med Ellevio och tycker, under omständigheterna, att den föreslagna dragningen är positiv. Vi hade förstås hellre sett ett nollalternativ men ställer oss således bakom detta förslag. Detta förutsätter dock att även lokalnätet genomgår samma ledningsförändring (vilket Emma Edvardsson i och för sig tidigare har bekräftat).

Det som vore önskvärt är en översiktlig tidsplan från det att svarstiden för samrådsförfarandet löper ut den 4 maj. En sådan tidsplan kan med fördel kommuniceras genom svar på detta epostmeddelande.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet och förståelsen för valet av luftledning.

2023-06-27

2021-102828-0012

Samrådsredogörelse

Nästa steg i tillståndsprocessen är att färdigställa miljökonsekvensbeskrivningen samt ansökningshandlingar för att lämna in dessa till Energimarknadsinspektionen som handlägger dessa ärenden. Handläggningstiden varierar mellan 6 – 18 månader och först därefter sker detaljprojekteringen då sträckningar och stolplaceringar fastställs. Fortsatt dialog kommer att hållas med berörda fastighetsägare under projektets gång. Kontakt kommer även att tas med fastighetsägare innan anläggningsarbetet påbörjas.

Ägare till fastigheten [REDACTED] anser att det samrådsunderlag som erhållits är ett hafsvverk som inte kan utgöra underlag för beslut. Fastighetsägaren anser att den föreslagna ledningssträckningen skulle vara olycklig för landskapsbilden och norr om den egna fastigheten förödande för lokalmiljön och fullständigt oacceptabel. Fastighetsägaren anser vidare att de presenterade justeringarna av ledningens sträckning skiljer sig i grunden från det förslag som i huvudsak accepterats i dialog med sökandens ombud. Samrådsunderlaget är enligt fastighetsägaren fullt av felaktiga slutsatser och brist på relevanta fakta. Fastighetsägaren anser att författarna synnerligen har brist på lokalkännedom. Därefter ger fastighetsägaren en detaljerad redogörelse för områdets förutsättningar. Nedan citeras åsikter som direkt berör aktuell ledning:

Den planerade flyttningen ca 70 meter närmare ängsmarken riskerar att blotta ledningsgatan, sett från landsvägen och ovanför liggande bebyggelse. Längst norrut, vid [REDACTED] blir, som tidigare nämnt, ledningen synlig. Det gäller att vid detaljutformningen så långt möjligt undvika att den syns, eller, som vid fritidsfastigheten, göra den mindre framträdande. En ledningsgata genom skogspartiet bör innehålla en vinkelförändring för att göra den mindre framträdande.

En ny dragning av kraftledningen vid denna fastighet riskerar att bli ett avgörande miljöproblem. Därför behövs en redogörelse för förutsättningarna. Ett härbre uppfördes här på 40-talet, på min farfars tid. Min far tillmötesgick ett önskemål om friköpt tomt på 60-talet. Med dagens mått mätt gjorde lantmätaren en ytters olycklig gränsdragning av tomten genom att skära av den väg som ledde ned till stranden, som av hävd varit badstrand för de närboende.

Terrängförhållandena är sådana att det därmed är omöjligt för allmänheten att utnyttja denna badplats. Markremsan mellan den avstyckade tomten och vattenbrynet kan således endast nyttjas av denna fastighetsägare, med all rätt naturligtvis, genom allemansrätten.

Detta förhållande förstärker att det finns en mycket tydlig uppdelning av tomten i en framsida, mot vattnet, och en baksida, som används i ringa utsträckning. Baksidan ligger dessutom på en betydligt högre nivå, samma som bakomliggande åker. Höjdskillnaden är upp till 2-3 meter i den norra delen, och övergången är där nästan lodrät. Den norra delen av tomten består av vägområde, buskage och parkering och är därmed inte känslig för närhet till elledningar.

En ny badplats etablerades ca 50 meter fågelvägen norr om fastigheten [REDACTED]. Den har succesivt utvecklats och är nu en mycket uppskattad och livligt frekventerad plats för bad, lek och grillning. Där finns också ett antal båtar som hör till boende i grannskapet. Någon alternativ plats för dessa båtar finns inte och inte heller någon annan badplats. Strandens genom en träridå avskärmas från kraftledningen och har ett skyddat och idylliskt läge.

Förslaget, som det presenteras i figur 6 och 13, innebär att ledningarna får en för stor exponering i landskapet vid fastigheten [REDACTED] och norr därom. Vidare kolliderar ledningsgatan på ett brutalt sätt med gångvägen till stranden. Stigen förvandlas till en ledningsgata.

2023-06-27

2021-102828-0012

Samrådsredogörelse

Det är nödvändigt att dra ledningarna närmare baksidan av fritidsbyggnaderna och särskilt längre västerut i den norra delen av fastigheten som är okänslig med vägområde, parkering och buskage, som tidigare nämnts. Längs med den nämnda gångvägen måste det finnas ett avstånd på minst ca tio meter mellan ledningsgatans östra sida och gångvägen, så att en buskridå kan sparas som avskärmning.

Den flyttning av kraftledning som samrådet handlar om berör två sidor med motsatta intressen. På den ena sidan två fastigheter med fritidsbebyggelse, som skall erhålla fundamentala förbättringar i form av att befrias från åsynen av kraftledningarna och därav följande ökande fastighetsvärden. På den andra sidan min fastighet som skall ta emot ledningarna med de olägenheter det medför. Därtill kommer en kraftig påverkan på tredje man - allmänintresset.

Av fastighetsägarna är det således fritidsfastigheter som inhöstar stora fördelar och jag som förutsätts bjuda på ett intrång.

I detta läge förväntar jag mig att Ellevio tar mig som en viktig part, vars åsikter och krav det finns självklar anledning att beakta, och att så långt möjligt minimera skadan för mig. Av detta syns ingenting i samrådsmaterialet. Där står visserligen " ...utretts... i dialog med berörda fastighetsägare... inga uppenbara konflikter identifierats..." Men detta är ju inte sant! Ellevio har inte tagit någon kontakt med mig angående det förslag som nu presenteras. Och det föreligger i högsta grad en konflikt mellan detta förslag och det som jag och Ellevio kom fram till under undersökningssamrådet under 2022. Det är häpnadsväckande och ytterst klandervärt!

Dessutom kommenterar man inte konsekvenserna för tredje part - boende i grannskapet och allmänhetens intresse av att utnyttja allemansrätten. Inte heller ägnar man landskapsbilden något intresse. Man agerar som om ingen (bortsett från ägarna av fritidsfastigheterna) skulle ha något emot att betrakta en kraftledning i landskapet eller att tvingas gå i eller intill en kraftledningsgata i stället på en ostörd stig.

Ellevio verkar inte ha kännedom om att Ljunsdals dalgång i detta område utgör ett primärt rekreativt område och är av riksintresse bland annat för det rörliga friluftslivet.

Ett par egendomligheter bekräftar med vilken oreda arbetet bedrivits. Den nya sträckningen för [REDACTED] visas i figur 6 sidan 11. För fastigheten [REDACTED] som borde vara av särskilt intresse att visa, presenteras ingen motsvarande figur (även om sträckningen kan utläsas i figur 6). I stället presenteras i figur 7 ny sträckning vid [REDACTED] En fastighet och illustration som hör hemma någon annanstans.

Slutsatser:

- Utredningen borde börja med att analysera om det är helt nödvändigt att över huvud taget flytta ledningarna. Inga övertygande fakta har presenterats. Det gäller fastigheter som endast utnyttjas ett begränsat antal dygn per år.
- Med tanke på den känsliga miljön vore det bästa för berörda fastigheter, för landskapsbilden och för friluftslivet att gräva ner i varje fall 40 kilovoltledningarna.
- Den i samråder föreslagna lösningen kan under inga omständigheter accepteras.
- Illustrationen på kartan från Ellevios företrädare den 30 november 2022 kan, om lösningar enligt ovan faller bort, användas som utgångspunkt för fortsatt utredning.

2023-06-27

2021-102828-0012

Samrådsredogörelse

Jag är 82 år och har sett fram emot ett återstående liv i lugn och ro. Att läsa samrådsförslaget har varit en frustrerande upplevelse som påverkat mig rent fysiskt. Förslaget känns som ett övergrepp. Det finns de som skulle få hjärtslag för mindre.

Jag känner ett starkt ansvar för att på bästa sätt förvalta det stycke natur jag har lyckan att äga. Det har tagit sig olika uttryck, exempelvis genom att hålla efter växtlighet som skymmer utsikten, att låta lövskog gränsa till den odlade marken och genom att städa efter Ellevios framfart utefter kraftledningsgatan. Och nu genom att försvara de värden som betyder så mycket för så många människor och som hotas av oåterkallelig förstörelse.

Ellevios bemötande

Ellevio tackar för yttrandet och den information som ges däri. Ellevio beklagar att förslaget känns som ett övergrepp, detta har givetvis inte varit vår mening. Det är väldigt många aspekter att väga samman och Ellevios primära ansvar i detta ärende är att uppfylla de lagstadgade säkerhetskrav som finns samt att säkerställa elförsörjningen till nätbrukarna i området. Vi har i möjligaste mån försökt att uppfylla även enskildas önskemål men vi kan dessvärre inte alltid nå hela vägen fram. Ellevio vill dock passa på att påpeka att det förslag som presenterades i samrådet och nu i MKB:n har en viss justeringsmån. Ellevio önskar därför ha en fortsatt dialog med fastighetsägaren under kommande detaljprojektering för att i möjligaste mån ta hänsyn till att bibehålla vissa trädriddåer med mera.

I den initiala kontakten med fastighetsägaren var Ellevios mening att kunna lösa planerade justeringar med frivilliga markupplåtelseavtal med de fastighetsägare som berörs av någon justering. På Energimarknadsinspektionens anvisning fick Ellevio dock ändra inriktning och i stället skicka ut ledningens justeringar på ett kompletterande samråd. Efter det initiala samrådet, samt den elsäkerhetsutredning som har gjorts, kom ny information Ellevio till känna. Ellevio har därefter gjort en rimlighetsbedömning för att komma fram till ett sträckningsförslag som uppfyller Ellevios värderingar och där alla aspekter, om möjligt, tagits i beaktande. Det nya sträckningsförslaget justerades därför till att ligga så nära fastighetsgränser som möjligt, för att undvika intrång i tomt- och åkermark och samtidigt minimera intrånget per fastighet. Med tanke på Länsstyrelsens yttrande i det kompletterande samrådet bedömer Ellevio att det presenterade sträckningsförslaget ska kvarstå.

Ellevio vill också informera om att ett samrådsunderlag inte är en färdig miljöbedömning utan endast en sammanställning av det nuvarande kunskapsläget med preliminära bedömningar. Samrådets syfte är just att samla in information och upplysningar som inte kommit Ellevio tillkänna tidigare för att därefter sammanställa och göra slutgiltiga bedömningar i MKB:n som sedan ligger till grund för Energimarknadsinspektionens beslut.

Detta samrådsunderlag berör justering av de två platser där ledningen måste flyttas i sidled för att upprätthålla kraven i elsäkerhetsföreskrifterna. De berörda byggnaderna finns på A [redacted] varför kartor i samrådsunderlaget endast refererar till dessa två fastigheter. [redacted] berörs inte av någon elsäkerhetsproblematik varav fastigheten inte har beskrivits närmre. Den åtgärd som görs för att lösa elsäkerhetsproblematiken kommer även att innebära viss justering för [redacted]

I elsäkerhetsföreskrifterna särskiljs inte fritids- och permanentboende, Ellevio behöver därför säkerställa att samma säkerhetsavstånd uppfylls till fritidsbostäderna som till permanentboendena. Ersättning för det nya markintrång som justeringen medför kommer att gå ut till berörda fastighetsägare.

2023-06-27

2021-102828-0012

Samrådsredogörelse

Gällande friluftslivet så har Ellevio respekt för att åsikterna skiljer sig åt vad gäller intrycket av en luftledning. Aktuell luftledning utgörs dock av lägre trästolpar och är på det stora hela inte dominerande i landskapet även om den på enskilda ställen framträder mer än på andra. Ellevio bedömer det som orimligt att begära att en luftledning ska vara helt osynlig. Gällande nedgrävning av luftledning hänvisar Ellevio till avsnitt 3.3 i MKB:n.

De utredda justeringarna har som utgångspunkt att medföra:

- *att elsäkerhetsföreskrifternas avståndskrav uppnås*
- *minsta möjliga negativa påverkan på pågående markanvändning*
- *minsta möjliga tekniska förändring på befintlig anläggning*
- *minsta möjliga påverkan på natur och kulturmiljö*

Sammantaget bedöms de sträckningsjusteringar som presenteras i underlaget ha minst negativ påverkan på omgivningen samt ha störst fördel ur ett samhällsekonomiskt och miljömässigt hållbarhetsperspektiv. Med hänvisning till ovan bedömer Ellevio att det inte finns motiv till att utreda mer omfattande sträckningsjusteringar på delar eller hela sträckan som koncessionsansökan avser.

2023-06-27

2021-102828-0012